

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

כתובות פא-פו | פרשת וילך | גליון מס' 143

דף פא. פ

והביא הגרע"א בשו"ת (ח"א סי' קכ"ט) משו"ת פנים מאירות (ח"א סי' לד) שדחה ראייה זו, די"ל דהא דאמר רב יוסף כאן דלא הוי זביני, לא הוה משום דאי עביד לא מהני, רק משום דכשם שאסרו עליו חז"ל להפקיע זכותם של האחרים כמו כן חסו על האחרים בעבר ומכר ותיקנו שלא יוכל להפקיע זכותם של אחרים. והגרע"א כתב דבהגהת מרדכי מבואר שהבין דלא כהפנים מאירות שלמד מכאן דמי שנשבע שלא למכור ומכר אין המכירה חלה [ועי' בפוסקים חו"מ סי' ר"ח].

כיון דאמור רבנן לא לזיבין וכו' - כתב בהערות הגריש"א: הקשה הרעק"א הא מציינו בכמה מקומות דמכירתו מכירה אף על פי שאסור למכור, כמו באחריו לפלוני, והביא מהפנים מאירות דהכא שאני דאיכא שיעבוד ובא להפקיע בזה שיעבוד, וצ"ל דהכוונה דהכא אלמוה לשיעבודה שמכירתו לאו מכירה הוא ואין זה בלשונו.

והנה הרשב"א בשו"ת המיוחסות הביא ג' דברים שאסור לו למכור ואם מכר מכירתו מכירה, ואלו הן, בהא דהמוכר עבדו לעכו"ם, ועוד דהא דנכסי לך ואחריו לפלוני, ועוד במוכר מטלטלין של אשתו, שבכולהו אי מכר מכירתו מכירה, ונראה דבכל אלו לא כתיב לשון איסור אלא משמע מתוך הדברים שיש בזה איסור ואינו רשאי, אבל חכמים לא קבועוהו בלשון איסור, משו"ה הוה מכירתו מכירה, משא"כ הכא קבועוהו בלשון איסור משו"ה נראה דס"ל לרב יוסף בזה הס"ד דאין מכירתו מכירה, ולפי"ז שפיר מה שהגמ"מ מקשה מהמשנה דנמי כתיב אינו מוכר ואעפ"כ מכירתו מכירה, דאם לפי דברי הפנים מאירות מאי קשיא כלל הא זה סברא מיוחדת הכא דאלמוה רבנן לשיעבודא.

דף פב. פ

ר' נתן אומר, מניין לנושה בהבירו מנה וכו' - בש"ך (חו"מ סי' פ"ו ס"ק א') הביא מחלוקת הראשונים אי אפשר למחול בשעבודא דר' נתן. והכוונה בציור - שראובן הלוח לשמעון ושמעון הלוח ללוי. דינא דר' נתן הוא דבמקום

אמר רב אשי יבם נמי כאחר דמי - הגר"י ענגיל ז"ל באתון דאורייתא (כלל ח') חקר ביסוד איסור יבמה לשוק, אם עניינו שאישות הבעל לא נסתלק לגמרי וניתק ממיתה ללאו או דילמא אישות הבעל נסתלק לגמרי ואיסורה לשוק איסור חדש מצד היבם. וכתב שם בקונטרס אחרון דנראה, דהמקשן כאן שהקשה והא בעינן לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי, היה סובר דהמצב של הזיקה ליבום הוא עדיין מחמת אישות של המת וע"כ היבם ע"י היבום לוקח רק אישות דאחיו שלא נסתלק עדיין וגומר אותו וע"כ לא נקרא היבם "אחר" דהא אינו נוטל רק אישות המת, ורב אשי השיב דיבם נמי כאחר נמי דס"ל דהזיקה היא אישות חדשה בינה להיבם.

דף פא: פ

ואי ס"ד נתנה כתובה לגבות מחיים כו' - חידוש גדול הביא הגרעק"א בהגהותיו לשו"ע אבן העזר (סי' צ"ג סעיף א') משו"ת מהר"י הלוי (סי' ט"ז) שמי שמרגיל קטטה עם אשתו, והדברים מוכיחים שדעתו לעזוב ולעגן אותה ולברוח ממנה, יכולים הקרובים להוציא ממנו הכתובה מיד, לפני שיברח לנפשו.

אמר רב יוסף כיון דאמור רבנן לא לזיבין אף על גב דזבין לא הוה זביניה זביני - הט"ז (חו"מ סי' ר"ח) תמה, דהכא דאמרינן דמקח הנעשה באיסור דרבנן דלא הוי זביניה ומאי שנא מהא דחו"מ (סי' רל"ה סעי' כ"ח וסי' קצ"ה סעי' י"א) דהקונה קנין בשבת המקח קיים אף על גב דקעביד איסורא. ותירץ דשאני הכא דהאיסור הוא המכירה עצמה, שרבנן אסרו לעשות מכירה כזו, אבל בשבת האיסור מצד היום הגורם, אבל עיקר המכירה ראויה להתקיים. [וע"ע בש"ך שם סק"ב ובקצות החשן סק"א], וע"ע בשו"ת רע"א מהדורא קמא סי' קכ"ט וסי' קע"ד].

ובנתיבות המשפט (סי' ר"ח) הוכיח מכאן בפשטות דגם באיסורי דרבנן אמרינן דכל היכא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני ולא חילק כהנ"ל.

ההוא בקרא דיתמא כו' אית לך סהדי דתפסי - וכתבו התוס' (ד"ה אית) דאם יש עדים שתפסו, תו אין נאמן לומר לקוח הוא בידי.

וכתב במהרח"ש (בביאורו לחו"מ סי' צ') דמכאן ראי' דס"ל להתוס' (וכן הרא"ש שכתב כמו התוס') דהגוזל את חבירו בעדים צריך להחזירו בעדים, דאם אינו צריך להחזירו בעדים, יהא נאמן לומר לקוחים הם בידי מיגו שהי' יכול לומר החזרתים, אלא ע"כ דאינו יכול לומר החזרתים בלי עדים, ותמה אמש"כ בסמ"ע שם שדעת הטור שהגוזל מחבירו בעדים א"צ להחזירו בעדים, דלא מסתבר לומר דפליג אאביו הרא"ש.

אבל הקצות החושן (סי' צ' ס"ק ו) דחה ראייתו, דשאני הכא בעובדא דבקרא דע"כ מיירי שראו אותו אצלו, דהרי פריך מריש לקיש דאמר גודרות אין להם חזקה, והם ע"כ מיירי בראות אותם אצלו, דאל"ה הי' נאמן גם בגודרות לומר לקוחים הם בידי מיגו דהחזרת, וה"ל בבקרא מיירי בראו אותם עתה בידו, ומשוכ"כ ליכא מיגו לומר החזרתים.

ההוא בקרא דיתמי דתפסי תורא מיני, בע"ה אמר וכו' - מקשים הרא"ש והר"ן, דמדוע לא מתחייבים שבועה להכחיש את הבקרא, דהבקרא הוא עד אחד.

ומיישבים - דכיון שהבקרא הוא השומר של היתומים, וע"י שלא שמר טוב הבעל חוב תפס. וכיון שצריך לשלם, יש לו נגיעה ולכך לא יכול ע"י עדותו לחייב שבועה.

הקצוה"ח (בסי' קכא סק"ד) אומר דמוכח מכאן, ד"נוגע" אינו פסול משום חשש משקר, אלא הוא פסול של בעל דין. דהא הבקרא מעיד כאן לרעתו ונגד נגיעתו, שהרי מעיד שזוה תפיסה לאחר מיתה ואז חייב לשלם שאז אסור לבעל חוב לתפוס.

וכל זה לא כשיטת הש"ך והסמ"ע (בסי' ז') שכתבו דפסול נוגע הוא חשש משקר ולא בעל דין. ואי מעיד לרעתו שפיר יכול להעיד, דמוכח דאינו משקר. ואפשר לדחות הוכחת הקצוה"ח, דהבקרא חשב שזוה לטובתו שהשני יודה ויחזור והוא לא יתחייב לשלם, ולכך אפי' אי נימא דנוגע הוי חשש משקר, אף כאן יתכן שהוא משקר.

עוד יש להוכיח מדברי הרא"ש והר"ן, דהגם דקי"ל דכל מקום שהאמינה תורה עד אחד כל הפסולים כשרים, לגבי שבועה אין כלל זה. דאם לא כן, מאי איכפת לן דהוי נוגע, הא הנידון כאן זה שבועה ועד אחד מחייב שבועה, וא"כ כל הפסולים וגם נוגע בכללם כשרים. וכן כתב הרמב"ם (בפ"ה מעדות הל"ג) דכל מקום שעד אחד כשר כל הפסולים כשרים חוץ משבועה.

ההיא אתתא דהו מפקדא גבה מלוגא דשטרא וכו' - וכתבו בתוס' (ד"ה אית) דלהכי היתה אותה אשה מוחזקת

שראובן יגבה משמעון ושמעון מלוי, גובה ראובן מלוי ואין לוי יכול לומר לו שאינו מכירו ולא הלוח לו, כיון שבא מכוחו של שמעון. נידון הראשונים הוא, אי שמעון יכול למחול ללוי, וע"י כך לא יוכל ראובן לגבות ממנו.

הקצוה"ח ביאר מחלוקתם (בסי' פו סק"א) דתלוי מה נתחדש בדינו של ר' נתן; האם נתחדש שלוי חייב ישירות לראובן. או דאינו חייב ישירות לראובן, אלא זכות גביה של ראובן גם מבעלי חובותיו של שמעון שהוא בעל חובו. דאי נימא דהחוב של לוי הוא ישירות לראובן, א"כ ודאי דאין שמעון יכול למחול ללוי שלוי עתה נתחייב לראובן והוא לא מחל. אך אי נימא דשפיר מחויב לשמעון, רק בגלל שמעון יש לראובן ג"כ זכויות, שפיר יכול שמעון למחול.

ועוד נפק"מ הביא הקצוה"ח, אי ראובן רוצה לגבות מלוי קרקע מסוימת שיש לו, האם יכול שמעון לשלם חובו לראובן במעות, וע"י כך לא יכול לגבות מלוי כי כבר שילמו לו חובו; אי נימא דהחוב של לוי הוא ישירות לראובן, שמעון כלל לא יכול לפרוע, דלוי חייב לראובן ושפיר יגבה ראובן קרקעו. משא"כ אי נימא שזה עובר דרך שמעון, שמעון מקרי לוח של ראובן ויכול לסלקו בזווי, הגם שע"י כך לא יוכל ראובן לגבות מלוי, וכיון שכבר פרעו לו חובו, אינו גובה.

התם בידו הכא לאו בידו - האבני נזר (אבהע"ז סי' שס"ג) תמה, דמ"מ בידו להקנות לו חצי הנכסים שהוא שלו גם אם אינו מייבם ע"י ירושה עם אחיו בנכסי המת. ותירץ דירושת אח הוא מדין משמוש שאביו יורשו בקבר והוא מורישו לבניו, וע"כ כשמייבם בסוף נפקע ירושת האב וממילא יפקע הזכות שהיה לו להיבם מדין משמש וע"כ יפקע אז המכירה אפילו בחלקו וכשמייבם בא לו זכות מחדש, ועע"ש ודו"ק.

ועדיין כשבועס עליה אומר לה טלי כתובתיך וצאי וכו' - המהר"ם שיק (אבהע"ז סי' צא) דן אי מותר להניח כסף עבור אשתו לכתובתה בקופת חסכון. וכתב דנראה פשוט דמותר מכמה טעמים, חדא דכבר כתבו התוס' לעיל (נו ב) ד"ה אבל דאדם יכול לייחד קרקע לכתובת אשתו דכיון שיכול ליהנות ממנו עד שיגרשנה לא יאמר טלי כתובתיך וצאי, וה"נ יש לבעל ריוח בינתיים,

ועוד יש להתיר, מטעם שכתבו התוס' (שם) דהיכא דקיבל עליו אחריות אין האשה מקפדת אם יעשה בהם סחורה. ועוד דכשנותן לקופת חסכון שבידי העכו"ם אין האשה זוכה כלל באותו הכסף ונמצא כאילו עדיין הכסף בידו ויכול להוציאו בלא רשות, והוסיף דגם כשהקופה בידי ישראל מ"מ אין בעל הקופה יכול לזכות את הכסף לאשתו דאין זה זכות עבודה דע"ז תהיה קלה בעיניו להוציאה.

בשטרות אלו אף על גב דאין אותיות נקנית במסירה, מ"מ הנייר עצמו נקנה בלא כתיבה ומסירה, וההיא אשה לא היתה חוששת רק לקנות הנייר ע"כ.

וכתב בקונטרס הספקות (כלל ח' סעיף א') שמוזה יש להוכיח דתפיסה שאין עמה קנין לא הוה קנין, ומשו"ה אשה זו אינה נאמנת על החוב רק על הנייר, כיון דאותיות אינן נקנית רק בכתיבה ומסירה ותפיסתה אינה תפיסה, והשיג עמש"כ בתקפו כהן (סי' י"ט) דגם תפיסה שאינה ראוי לקנין הוה תפיסה.

אבל בקצות החושן (ס' ר"ב ס"ק ז') תירץ קושיא זו, דשאני הכא במלוגא דשטרא דכל החוב הו"ל דבר שאינו בעין, ותפיסה בהשטרות ל"מ לגבי החוב כיון שאין בזה קנין, אבל בשאר מטלטלין י"ל דאף שאינו ראוי לקנין, אם תפוס בהם עצמם שפיר הוה תפיסה.

מיגו דיכולין לומר לא היו דברים מעולם יכולין נמי למימר סיטראי נינהו וכו' - והקשה הקובץ שעורים (עמ"ס ב"ב אות קמד) דכיון שנאמן המלוה במגו דלהד"ם דסיטראי נינהו, תועיל הוכחה זו של המגו גם להשליח, דודאי שאם היה מתברר ע"י עדים דהיה כאן סיטראי דהשליח יפטר, ותירץ דטעמא דמיגו אינו משום הוכחה אלא שיש לו כח נאמנות של הטענה שהיה יכול לטעון, ולפי"ז כח טענה זו מזכה את המלוה אבל לא את השליח, דהא טענת להד"ם היינו דהמלוה לא קבל מהשליח ממון מחייבת את השליח להחזיר הממון שקבל המלוה.

קאקי חיוורי משלחי גלימא - לכאורה צ"ב איך ביזה אותם כ"כ והרי יש כאן כבוד התורה, והרעק"א כתב דהמשילים לאוויזים דהרי אמרינן בברכות דהרואה אווז לבן בחלום יצפה לחכמה, ולכן דימה אותן כן, ואכתי צ"ב דמ"מ יש כאן קצת בזיון במה שאמר להם בלשון זה.

וכתב בהערות הגריש"א דהנראה לבאר דהגמ' בעירובין (כ"ו ע"א) קאמרה תלמידי רבא, וכתב שם רש"י דתלמידיו היינו רב פפא ורב הונא ברי' דר"י, וא"כ שהם היו תלמידיו, הרי לחנכם הוא אמר כן ואין כאן שום בזיון.

☞ דף פה: ☞

א"ל ידענא ביה בחסא דלא אמיד - כתב בנתיבות המשפט (סי' ט"ו) דמבואר כאן דאפשר להוציא ממון מיתומין עפ"י אומדנא והעיר דהא לעיל בעמוד א' הקשתה הגמ' בפשיטות על הא דקאמר רב פפא דהוי מקרענא שטרא אפומיה דבריה. "מקרענא ס"ד", ופרש"י דבאפוקי ממונא תרי בעינן, ומבואר דאין מוציאין ממון עפ"י אומדנא.

ותירץ הנתיבות דשאני הכא בחסא שהיתה אומדנא לכל העולם אבל בהא דרב פפא לא היתה אומדנא לכל העולם אלא לרב פפא לחוד [וע"ע בנחל יצחק ובאולם המשפט שם].

קרוב ות"ח - ת"ח קודם וכו' הנוב"י (מהדו"ת חו"מ סי' נ"ח) בתשובה דן באחד שכתב צוואה לתת לנכדתו

ששמה טריינא ויש לו שני נכדות בשם זה, ואחת מהן בעלה הוא צורבא מרבנן, וכתב דכיון שבזה שהיא תקבל הגוף יהי' לבעלה הפירות, מסתברא שכיון לנכדה זו, וכסוגיא דהכא, ולא איכפת לן דגוף אין לבעל זה שנאמר דאין כאן הוכחה מזה שהוא ת"ח שכיון לאשתו, ולבסוף מסיק כיון דאין זה ברור כ"כ דאפשר שכן צריך נתינת הגוף שיהי' הוכחה, ולכן פסק שיעשו ביניהם פשרה.

☞ דף פו: ☞

במה דברים אמורים במצות ל"ת אבל במצות עשה וכו' - כתב הגרע"א: קשה, הא פשיטא דגם בלא תעשה אם בא לעבור כופין אותו ומכין עד שתצא נפשו שלא תעבור, ובעבר כבר גם בעשה אם עבר עלה ולא ישב בסוכה אין מכין עד שתצא נפשו וא"כ אין הפרש בין עשה ללא תעשה.

ובאמת שכבר עמד ע"ז בחי' הר"ן (חולין קלב ב) וכתב: נ"ל דמצות ל"ת ועשה לאו דוקא אלא ה"ק, במה דברים אמורים דארבעים ותו לא במצות ל"ת, ר"ל שמכין אותו ואומרים לו לא תעשה עוד מה שעשית ואז כיון שהעבירה עשויה כבר לא מוסיפים להלקותו, אבל במצות עשה והה"נ בעבירה לפני שעבר עליה וכגון ברוצה לאכול חמץ בפסח מלקינן ליה עד שתצא נפשו. [ועי' באמרי בינה הל' דיינים סי' ט"].

כגון שאומרים לו עשה סוכה ואינו עושה לולב ואינו עושה - כתב האדר"ת בספר ילקוט דוד [קונטרס הלכות גדולות] די"ל דלא לחנם נקטה הגמרא סוכה ולולב, אלא ללמד דדוקא מצות שכמותן שאי אפשר לקיימן כלל אם לא יקיימום בעליהן ויתבטלו לגמרי, אבל בכסוי דם וכיו"ב שהמצוה יכולה להתקיים ע"י אחרים י"ל דאין כופין. והוכיח כן מדברי הרשב"א בשו"ת (ח"א סי' תע"ב הובא ברמ"א יו"ד סוף סי' רס"א) דאין ב"ד כופין את האב למול רק כשאין אחר למולו, ע"ש.

עוד כתב די"ל דהיינו טעמא דנקט סוכה ולולב דהני ליתנהו בשליחות, אבל מצוה שאפשר בשליחות י"ל דאין כופין אותו, משום דאנו יכולין לקיימה בשליחותו מדין זכיה, עע"ש.

לדידך דאמרת פריעת בע"ח מצוה כו' א"ל תנינא כו' מכין אותו עד שתצא נפשו - בפרשת קדושים (י"ט י"ג) כתיב לא תעשוק את רעך וכתב בחינוך (מצוה רכ"ח) דהיינו כל מי שמחזיק בממון חבירו ואינו רוצה ליתן לו הרי הוא עובר בלאו זה.

במנחת חינוך שם (ס"ק ד') תמה בסוגיין מאי מקשה בגמ' למה כופין אותו לפרוע חובו ומשני משום דהו"ל עשה וכופין לקיים מצות עשה, תיפוק ל"י דעובר בלא תעשה דלא תעשוק את רעך, ואף לגבי שב ואל תעשה חמור לא תעשה מעשה, שבעשה א"צ ליתן רק חומש מממונו ואילו כדי לא לעבור על לא תעשה צריך לבזבז כל ממונו, ונשאר בצריך עיון.

דף פז

אבא שאול בן אימא מרים כו' - בשו"ע אבן העזר (סי' קכ"ט סעיף ט') נפסק דבגר כותבין בגט בן אברהם אבינו, שהי' אב המון גוים, אבל בשתוקי שאין ידוע לו אב, ואין לו שייכות לאברהם אבינו דוקא, כותבין שמו בלבד. וכתב שם בהגהות דגול מרבבה שאין לכתוב שם אם, דאף דמצינו בגמ' רב מרי בר רחל, היינו משום שלא הי' לו אב, שהי' הורתו שלא בקדושה, וגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, אבל שתוקי שיש לו אב בעולם, רק שאינו ידוע מי הוא, אין לכתוב שם האם.

אבל בגט פשוט (שם ס"ק מ"ח וס"ק נ"א) העלה די' לכתוב בשתוקי שם אמו, בן פלונית, והחתם סופר (אהע"ז ח"ב סי' מ"א) החזיק אחריו, והביא הא דהכא דקראו לתנא ע"ש אמו אבא שאול בן אימא מרים, וכן ר"ש בן פזי שהי' נקרא ע"ש אמו, ובקרא מצינו יואב בן צרוי' שהיא היתה בת ישי ואחות דוד (דה"א ב' ט"ז), וכן במס' שבת ס"ו ע"ב כל מנינא (- לחשים) בשמא דאמא, ובכל התחינות ובקשות מזכירין שם האם, וכן יש לעשות למעשה בשתוקי לכתוב שם האם.

מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה - בחינוך (מצוה סה) במצוה שלא לענות יתום ואלמנה, כתב מדיני המצוה מ"ש ז"ל שאפילו אלמנתו של מלך ויתומיו באזהרה זו, והאיך נוהגין עמהם, שלא נדבר אליהם אלא רכות, ולא ינהג אדם עמהם אלא מנהג כבוד, ולא יכאיב גופן בעבודה, ולא ילבינם בדברים, ויחוס על ממונם יותר מממון עצמו. ומפני כן אמרו ז"ל שהבא ליפרע מממונם, אעפ"י שיש בידו שטר מקויים לא יפרע אלא בשבועה, מה שאין כן באחר עכ"ל.

ותמה על זה במנחת חינוך שם שאם היינו טעמא דהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה מטעם כל יתום ואלמנה לא תענון, א"כ גם באלמנה הו"ל למימר כן שהבא ליפרע ממנה ממה שלותה לא יפרע אלא בשבועה, ונשאר בצ"ע.

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארן 4 ביתר.

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל:
K0504166339@gmail.com

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכתנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכתנים להכניס לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר חפצו של מרן הח"ח זיע"א שהרבה לעורר ע"כ בספריו ובמכתביו - ואשר נוסד ע"י מאות אנשים אשר נתנו ה"ק של 10 ₪ לקיומו והחזקתו. כעת שאיפתנו להקים כולל יום שלם לכתנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל K0504166339@gmail.com

בדברי יחזקאל (סי' נ"א אות ב') תירץ דלאו דלא תעשוק את ריעך אינו עובר רק אם אינו בדעתו לשלם כלל, אבל אם רק דוחהו בלך ושוב, אינו עובר בלא תעשוק, ומ"מ כייפינן ל' משום דקא עבר אמצות עשה. וע"ע מש"כ כאן בקובץ שיעורים.

דף פז

כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך כו' אבל משביע הוא את יורשיה - כתב בעל העיטור והביאו לדינא המחבר בחו"מ (סי' קע"ו סעיף ל') ראובן ושמעון היו שותפין, ושמעון הכניס את לוי גם כן לשותפות, שנתן לו ממון השותפות להתעסק בו, כשנגמר השותפות יכול ראובן להשביע את לוי שבועת השותפין שלא לקח יותר מחלקו, ואין לוי יכול לומר לו לראובן לאו בעל דברים דידי את. (ועיי"ש בסמ"ע וט"ז אי מיירי ששמעון הכניס את לוי ברשות ראובן או אף שלא ברשות, ועיי"ש בנה"מ ס"ק מ"ז).

וכתב עוד שאם פטר ראובן את שמעון משבועת השותפין, עדיין לא נפטר לוי, ויכול ראובן להשביעו, והביא רא"י ממשנתנו דתנן שאם פטר לאשתו מנדר ושבועה, יכול הוא להשביע את יורשיה, עד שיאמר נדר ושבועה אין לי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך, וה"נ אף שפטר ראובן את שמעון משביעה, עדיין יכול להשביע לוי שבא מכוחו.

עיי' בהגהות הגרעק"א חו"מ (סי' ע"א סעיף י"ז) שהביא משו"ת מהרח"ש שאם כתב בשטר "שהוא נאמן עליו וכו'" הרי הוא ובנו וכל הבאים אחרי פטורים, שכיון שהדרך לפרט בשטרות שפוטר לו ולכל הבאים אחריו, כשכותב "וכו" הרי כל הבאים אחריו גם כן בכלל.

המושיב את אשתו חנונית וכו' - וברש"י: למכור יינו ופירותיו בחנות ע"כ.

בקו' שם בצלאל להגאון ר' יעקב חיים סופר שליט"א (סי' כה) מביא דברי רש"י בגיטין (נ"ב ע"א): אין עושין אפוטרופין נשים וכו' וברש"י: נשים - אין דרכן לצאת ולבוא ולטרוח ע"כ.

והקשה מכמה דוכתי בש"ס דמצינו דנשים עסקו במו"מ וכדו', וכן מהמבואר במשנתנו וכו"ל וסיים: מצאתי עכשיו בחידושי חד מן קמאי ז"ל הנדפסים תוך חידושי הריטב"א לגיטין (שם דף ל"ה) שנראה שחלוק על רש"י, ופירש דהטעם שאין ממונין נשים לאפטרופוס הוא משום דנשים לא זריון, וכן כתב הרשב"א ז"ל בחידושו (שם דף תפ"ב): "אשה אינה זריזה להשתדל בתקנתן של נכסים", ולכאורה טעמם שונה מטעמו של רש"י ז"ל, ויש להבין מאי טעמא נאדו מפירוש רש"י דנשים אין דרכן לצאת ולבא ולטרוח, ויתכן מכח מה שכתבנו דמצינו בדוכתיין סגי' דנשים היו עוסקין במו"מ וכו' ע"כ.